

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és esztendőnkön.
Kiszámlázott ár:
Egyedlőre 2 korona 30 fillér. Félévre 3 kor. Égész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok eljuttathók

Hirdetéseket és nyilvtári közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Kabátot a gombhoz!

(bj.) Apponyi szeptemberben Jászberénybe megy, ahol választói előtt beszámol a kormány politikai terveiről. A jászberényi választópolgároknak már volt részük politikai elméletekben: hallották már dicsérni a nemzeti párt föladatait, a hatvanhetes nemzeti politika elméleteit, a szabad elvű párt csallhatatlanságát, a többségi elmélet magasztalását, a függetlenségi párt negyvennyolcas radikálisusát, az önálló, független, szabad Magyarországról való lángoló küzdenivágyást, a koalíció nemzetmentését, amelynek mindent köszönhet az ország, a klerikális mus selyempapirosba takart törekvéseit, amelyeket szolgált Apponyi kormányzata s most hallani fogja dicséretét az új kormányzó többségnek, amely egyesülés útján keletkezik, s amelynek elveit, föladatait, céljait és politikáját Apponyi jászberényi beszéde alapítja meg. Szeptember közepén Apponyi a már módja lesz ismerni a választói törvény tervezetét s módja lesz tudni, hogy mily ellenfelekkel áll szemközt a kormányzó többség, amely uralmát biztosítani akarja. A választási törvény megalkotása természetes szükségletté teszi a fúziót; az új választásokon mindenestre az ellenzék is érdekeljes szerep-

hez jut, a többségnek tehát körül kell sáncolnia uralmának várát, meg kell erősítenie táborának védőbástyáit, legkivált pedig meg kell szüntetnie a belső villongásokat, ellentéteket és azokat a cselvetéseket, amelyek a koalíciós uralmat olyan bizonytalanná teszik.

Az új kormánypártokvetlenül megalakul, a fúzió meglesz s Apponyi a k szeptember közepén módjában lesz beszámolni az új alakulás megszületéséről. Függetlenségi, alkotmánypártiak kísérik hír szerint útjára Apponyit s hallják meg tőle, hogy mikép is intézkéd el az ország politikai többségének sorsát Bizonyos, hogy a fúzió megalakul anélkül, hogy megkérdéznék a képviselőket, a választókat, az országot, mint ahogy a mostani kormányzás is akkért alakult meg, hogy éppan az ellenzék cselekedték annak, mint amit vállaltak s mint ami köteleességük lett volna. A fúzió meglesz s az új kormánypárt megalakul, akár akarja az ország, akár nem, mert az egységes kormánypárt nem politikai, hanem taktikai szükséglet. A különböző seregek helyett egységes falankszót kell alkotni: ez a célja a kormánynak, amely jól tudja, hogy a koalíciós perverz alakulása továbbra nem tartható fönn. Így is van. Kormányozni kettős közjogi alappal, hármas célokka, ötszörös ellentétkekkel és millió érdekekkel valóban nehéz. Ha az el-

lentéteket, a külön célokat és az érdekeket nem is lehet egységesíteni, legalább az elveket és az alapot, a politikai programot szeretnék közössé tenni. A kormány ezt tudja s kétségtelen, hogy semmi sem akadályozza meg céljának keresztülvitelében.

Csak a program, a program az, amely ismeretlen abból az alakulásból, amelyet a többség az ország jövődó kormányzására hivatottnak vél. Mindenesetre meg kell adni az új kormányzás programját. A mostani kormányzásnak nincs programja, csak ellenprogramja van, az amelyet kormányvállalásakor vállott s amelyet nem tart be. Az új többségnek a fúzió után programot kell adnia a nemzet számára, meg kell mondania, hogy mit akar, hogy magának híveket szerezhessen és hogy az ellenzék tájékozódjék a kormány céljairól. A pöstyéni tanácskozások, amelyek Kossuth Ferencnél folytak, természetessé teszik, hogy Apponyi a k, a koalíció vezérszónokának megbízatása lesz a program körvonalazása. Az ő föladata lesz színesen és hangulatosan körvonalazni mindazt, amit a kormány meg akar mondani s még inkább eltakarni azokat, amiket elhallgatásra ítélték.

A fúzió alakulásának színjátéka a háttérben folyik s a szemlélt előtt mégis ez a legkülönösebb politikai média, amelyet valaha folytattak. Miről is van szó? Arról, hogy van egy több-

TÁRCA.

NÓTÁK.

Vásárt csaptam a szívemmel: eladtam.
Egy csók volt az áldomás rá: megkaptam.
Én istenen, de rossz alkut kötöttem,
Az a kis lány bolondozott csak velem.

Megkérdeztem utóljára, még egyszer,
Mondja meg az igazat bár csak egyszer.
Mosolyogva azt felelte: nem szeret.
Mosolyogva tépte ki a szívemet.

Régen elmúlt, hogy szeretni kezdtelek,
Régen elmúlt, hogy el is teledtelek.
És azóta bár mosolygott rám sok lány.
Szeretni csak nem tudok már igazán.

A szív olyan virágos kert, amelyben
A legelső virág nyílik legszebben.
Aztán benne más virágok kelhetnek,
A legelső megmarad a legszebbnek.

Lantos Diák.

RÓLAD ÁLMODTAM.

Álmodtam rólad, lábadnál térdeltem
S öledbe hajtám forró fejemet . . .
Te lázban égve, reszkető kezekkel
Emeltil fel magadhoz engemet.
Az izzó ajkad ajkam érintette,
Karom közt ott feküdtél, mint halott,
Aztán örültem, mámoros mosolylyal
Susogtad: a tied, tied vagyok!

Vérebemben, mint ezer megötrült démon
Forrott a fékét vesztett szívenvedély.
Agyannak minden gondolatja tűz volt,
Szívemnek minden dobbanása kéj;
Szemed behunyva, ajkad félig nyitva,
Mint a bűnös szerelem anyyala
És hosszú, lázas csókok közt rebegeted:
Csak most élni, csak most, aztán soha!
Szombatos Etemér.

És lón világosság.

Tatauvallomások — folytatta a vizsgálóbíró, firkésző pillantást vetve a fiatal emberre, aki vádlottként állt előtte az írósztal

előtt, a tanuvalomások egybehangzón ön ellen szólnak.

— De kérem, — akart közbevetni a vádlott, hanem elharapta a szót.

— Ne szakítson félbe. Az egészet összegezve tehát az a tényállás, hogy ön, mint az első vallomásában maga is beismerte, a kérdéses időben csakugyan megfordult a József-útea 90-ik számú palotában. Mivel pedig az egész épületben Lenkefalvy képviselőék másodemeleti és a károsult fél első emeleti lakása van, és mivel ön a másodemeleti lakásban, ahol a cselédek vallomása szerint már mindenki aludt, tényleg nem járt, természetes, hogy tizenhetedikén este ön az első emeletre ment, ahol a betöréses lopást aztán elkövette.

A fiatal ember sápadtan nézett a vizsgáló bíróra:

— Bíró ur, — mondta akadozva — én nem vagyok tolvaj.

Amaz egyszerű felelemkedvén a széknél, indulatosan kiáltott reá:

— Mat akkor mit keresett ön a József-útea 90-ik számú házában 17-ikén éjszaka?

ség, amelyiknek nincsen egységes programja, de van hatalma, amelyik tehát a hatalomhoz programot keres. Nem azt keresi, hogy megkérdezné: melyik az a program, amelyik a nemzet érdekébenek, vágyainak és reményeinek megtevel, hanem azt keresi, hogy milyen programmal lehetne hatalmát legtovább biztosítani és uralmát minél inkább állandósítani. A hatalom vázsgombjához keresik az örök élet bűvös kabátját. Az örök életét, amelyért a legendák hősei az ördögnek adták üdvösségüket, az örök életét, amelyért azonban ők nem a saját, hanem a nemzet üdvösségéért áldozzák föl. Keresik az örök hatalom bűvös kabátját s ha a nemzetnek az utolsó ingét kell is levetni érette, előkerítik, megtalálják!

Jön az új politikai korszak sötét reménytelensége. Előtűnik minden súlyos és nehéz gondolat a magyar polgárságban. Annak kell félnie leginkább, ha az új alakulás érdekei ellen lesz. Ha a polgárság úgy reméli, hogy nem adja a nemzet gondviselése, hogy reményének rózsaszínű égét ne borítsák el a közel jövőben fekete föllegek.

Wekerle és Beck. Osztrák szócsó a bécsi Zeitz, nagyon érdekes dolgokat leveg kivált arról, hogy Wekerle magyar és Beck osztrák miniszterelnökök között milyen forró a szeretet; olyan nagy ez a szeretet, hogy majdnem önfeláldozónak lehetne mondani, hanem az ország érdekébenek feláldozásáról volna szó. Ez persze nem szenzáció, nem is újág, de a bécsi szócsóból hallva, olyan érdekes, hogy reprodukálni kell:

Először is útál a bécsi lap arra, hogy az összes minisztériumokban lázas munka folyik, hogy az őszi ülészek idejére az egyes törvényjavaslatokat előkészítsék. A legnagyobb munka azonban a belügyi és pénzügyminisztériumokban folyik, ahova feirendelték az or-

szág főispánjait, akikkel az új választói kerületek beosztásáról fognak tanácskozni. A főispánok e hónap végén és szeptember elején fognak a belügyminisztériumban jelentkezni. A pénzügyminisztériumban az 1909. évi költségvetést állítják össze nagy óvatossággal, miután tudják, hogy úgy az a jövővel mek, mint az államvasutak bevételei kisebbek lesznek, mint az előző években. Csak a francia pénzügyminiszter a ma részéről megígérte támogatását a magyar koronajáradékna a párisi tőrszén való jegyzésére. Ezenkívül új kölcsonöket is kombinációba vettek, amit az emelkedő katonai szükségletek, a katonai kérdés végleges rendezése, a beruházások, iparfejlesztés és az államvasutak új berendezései tesznek szükségessé. A cikk ezután rámutat, hogy Magyarország közgazdasági elmaradottságának sok tekintetben az volt az oka, hogy a magyar és osztrák kormányok között mindig ellenségeskedés volt. Ez az eset fennállt a Wekerle-és Beck-kabinetek közt is, de a kiegyezés óta a két kormányelnök jó barátságban van. Wekerle az osztrák miniszterelnöknek a szeszadajvaslatnál és a szerb kereskedelmi szerződésnél nehézségeket okozhatott volna, de ő lojalisan és őszintén támogatja az osztrák kollégáját. Beck viszont Wekerlénak a hadügyi vezetőség legújabb követeléseire vonatkozó aggodalmait nyithatja és segítette Wekerlénak a költségvetés katonai tételenek részleges csökkentésénél. Végül az önálló magyar bank kérdéséről emlékezik meg a bécsi cikk és azt írja, hogy Wekerle és Beck baró között a jegybank ügyében, az önálló bank esetleges felállításának tekintetbe vételével legközelebb fontos tanácskozások lesznek,

A makói eset. A függetlenségi párt csapat vesztett Makón, a városi képviselőtestület megújításakor. A makói párt maga konstatálja ezt, mikor hivatalos lapjában meg-

szántan, szótlanul néztek farkasszemet egymással.

— Nos? — kérdezte lihegve György úr, a kis vitéz.

— Nos, — mondta utána az asszony, miattal könny szökött a szép barna szemébe. Maga, György az életével akar felelőssé tenni, én tudom, hogy amilyen bolond, vakmerő kölyök, — ezt már alig hallható lassúsággal ejtette ki, — képes is volna rá, hogy beváltsa a fenyegetését. Én pedig, nos: én ehhez nem vagyok eléggé — ködből.

Körülnézett, és mivel a dohányszobában, — ahol György úr nagybátyjának az úri házában együtt valának — más senki sem volt, — két tenyere közé kapva a gyerek fejét, egy, de csak tiltott, hasszú csókot nyomott a fű halántéka fölé.

— Hát jőjjön el holnap, kapuzárás előtt!

Ez tizenhatodikán este történt.

Tizenhetedikén éjszaka pedig a József-utca 90-ik számú házában első emeleten megtörtént a betérés.

A vizsgálóbíró épp ebéd után a szokott szivarját szívta odahaza, amikor a szobalány jelenti, hogy egy hölgy kíván sürgősen beszélni vele:

— Lenkefalvy Döméné, — olvasta a

iratja, hogy színytelenebb kudarc aligha ért még pártot, mint amilyen őket érte. A párt hivatalos jelöltjei, — ezt is megállapítják — sorra buktak, köztük a két alelnök is, akik régtől tagjai voltak a képviselőtestületnek. És kimaradt a képviselők közül Justh Gyula, is, a képviselőház elnöke, aki összesen négy szavazatot kapott. A párti apát azzal indokolja, hogy Justh Gyula a párt — elfelejtette jelölni Mirdegy. A további következtetésekhez elég annyit megállapítani, hogy Justh Gyula, aki régebben tagja volt Makó városi képviselőtestületének, újabban nem tagja többé. Akár azért, mert a val. többségnek vezetősége nem gondoskodott idején arról, hogy a választásra embereit berendejeje. Akár azért, mert a függetlenségi párt — mint maga mondja — elfelejtette jelölni a városi orsz. képviselőjét és a képviselőház elnökét. Merjük mondani, hogy a két eset közül az utóbbi a súlyosabb.

Mindenképen szomorú perspektívához nyit ablakot ez a makói eset. Természetesen ez az ablak kinek-kinek mást mutat, a szerint, hogy milyen szemüveggel és milyen temperamentummal lép közel a látnivalóhoz. Vannak, akik be tudják hunyni a szemüket. Ezek a legboldogabbak. Övék a ragyogó illúziók, a színes álmok öröme. Ők hihetik, hogy a függetlenségi párt még ma is pompázó rezerenszékret éli és világos öniudattal, határozott előnyomulással felélel tart egy meredeken emelkedő úton. Vannak azután mások, akik nyitott szemmel latnak, de megsokták, hogy rózsaszínű szemüvegen át nézzenek mindent, mihelyt a szeretett párt doigáról van szó. Ezek, ha látnak, se hisznek a szemüknek s könnyen megvigasztalódnak az utólagosan érkező, többféleképpen eszű-csavaró csafolatokon. Ezeknek is jó. A javithatlan optimizmus cukraban hamarosan feloldódik egy cseppnyi keserűség.

A szomorú perspektívát csak azok látják meg, akik tisztá szemmel s elfogulatlan lélekkel lépnek az ablakhoz. És az ilyenek tapasztalhatják a következőket:

bíró még egyszer a névjegyet, a mikor már kiadta a cselédnek az utasítást:

— Vezesd be a nagyságos asszonyt...

— Miben lehetek szolgálatjára? — kérdezte aztán a belső hölgyet, akinek mellesleg szólóak, sűrű, fekete fátyol takarta el az arcát.

A kérdezett zavartan tekintgetett maga körül.

— Nincs itt más senki, bíró úr?

A hölgy cihallgatott. Majd ismét lassu hangon megszólalt.

— Bizalmas közlésem lenne önnek, — Végtelelül — fízte tovább a szót

— végtelenül nyomja a lelkiösmretemet. Hat most azért jöttem, — folytatta láthatólag küzködvé magával — hogy megmentsék — egy ártatlant... Azt a — itt kissé elakadt — azt a tizenhetedikéi betörést... nem a vádolt követte el, bíró úr. Nem, György, nem, nem László György volt az első emeleten.

— Hat? — kérdezte a vizsgálóbíró, aki előtt most egyszerre világosodni kezdett valami.

A hölgy, miután előbb már kimordotta, hogy György, szegény László György tizenhetedikén éjszaka nem az első emeleten járt, szemesítve tutogta:

— Manem — a második emeleten.

És a vizsgálóbíró fejébe lón világoasság.

Zsoldos László.

A függetlenségi párt vártalan, meglepő gyarapodása nem nyitotta meg a párt számára azokat az erőforrásokat, melyekre az első pillanában számolni lehetett. Sőt ellenkezőleg. A hirtelen nekilendülés után ma fáradt hanyatlás látszik a egész vonalon. Az országos politikában a függetlenségi párt az abszolút többség, a függetlenségi párt három miniszteri szék. De csakvélután csupa lemondás, csupa önmegtagadás a párt élete. Elvei még ma is a testetlen ábrándok világába tartoznak, ellenben a gyakorlati politika naponként áll elő olyan szükségletekkel és olyan halaszthatatlan feladatokkal, amelyek bizonyos önmérésüket és megalkuvást követelnek.

Ez a függetlenségi párt sorsa az országos politikában; arra pedig, hogy a vicinális autonóm életben milyen, — jó példa a makói eset. A n e m z e t i küzdelem után a párt volt testéhez országosra a mértani haladány hatványozott arányában tapadt az új elemek. Egyszerre megsokasodtak azok, akik vállalták a függetlenségi hitvallást. De hányan követték azt lélekben, igazán? Abból, hogy ugyanakkor, amidőn a tagok száma megsaporodott, belső erőben gyengébb lett a függetlenségi párt, azt kell következtetni hogy kevesen. A régi pártvezetők korelei megszűkültek, de új acélos erejű, összefoglaló pártot, mely a megszerzett nagy tömeget egységbe tartsa, nem építettek. A helyi szervezetekben lazán függték össze az emberek, az országos pártban lazán, kontaktus és erős központi irányítás nélkül függték össze a helyi szervezetek. Egy nagy, rendezetlen kaoszban gomolyognak együtt az úgynevezett függetlenségi pártban igazak és álokok, ortodox negyvennyolcasok és hatvanhetes átpártolásra hajlandók, szabadelvűk és reakcionáriusok, agrárok és konzervatívok. Kantár nincs, amelyik összefűzné az id-oda húzó zavaros erőket; határozott, biztos kéz nincs, amelyik megragadná a kantárt. Hova jut így a függetlenségi párt?

Makón oda jutott, hogy a helyi választásokon esatát veszített.

Megeshetik, hogy egy közeli országos választás esetére ebből a makói esetből kell levonni a konzekvenciát.

Az adóreform.

V.

Tőkeszegény ország vagyunk. Kereskedelmünk és iparunk minden állami protekciónélküli mellett sem tud prosperálni a kellő mértékben, mert részint nem áll kellő törke rendelkezésre, részben pedig a rendelkezésre álló törke is oly drágán szereshető csak meg, éppen tőkeszegénységünk folytán, hogy a magas kamat nagyon illuzóriussá teszi a hitelre szoruló vállalkozó nyereségét. A mozgótörke megadóztatása tehát nálunk nagyon kétféle feygyer, mert az állampénztár bevételét szaporítja ugyan, de nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a kereskedelmi és ipari vállalkozás mindig magasabb kamatot köteles az igénybevett törkéért fizetni, mint a külföldi vállalkozók.

Ádigg, míg nálunk általános jövedelemadó nem volt s míg egész adórendszerünk a reáladókon nyugodott, volt értelme a törkekamat- és jövedelemadóknak, mert ez volt az egyetlen mód arra, hogy megadóztatáson olyan bevételeket és hozadékokat, amelyek a többi adódon érintetlenül hagyott. De az általános jövedelemadó behozatala egyszerűen feleslegessé, sőt igazságtalanná teszi ezt az adómetet. Maga a pénzügyi kormány is érteke ezt, mert bevallja, hogy hitelpolitikai érdekeknél fogva és pénzpiacunk versenyképességének elősegítése céljából kívánatosnak mutatkoznék ennek az adónem-

nek megszüntetése. De fenntartja ennek adó-cára is. S ez azzal indokolja, hogy az arányos teherelviselés szempontjából, különösen pedig reáladóknak a mérséklése után is még eléggé magas kivételti kulcsai mellett nem volna igazságos a hitel tárgysul szolgáló törkének adómentességét kimondani.

Magá a pénzügyminiszter is érzi, hogy ez az érv meg nem állhat, mert az eddigi törkekamat- és jövedelemadó eddigi 10 százalékos kulcsát 5 százalékra szállította le. De amit egyik kezével adott, azt a másikkal ismét visszavette, mert a törke kamatait még az általános jövedelmi adóval is sújtja.

Hogy a törkekamatadó mennyire megdrágította már eddigg is a hitelt s hogy a magántörke mennyire nem kereste ennek folytán a közvetlen elhelyezést, az kitunik abból, hogy a törke háromnegyed részben takarékpénztárakban gyűl össze, míg csak egynegyed részben helyeztetik el közvetlenül. Ez a helyzet még rosszabb lesz az adóreform után. Nem azért, mert az adókvetés lesz precízebb s mert ezentúl nemcsak úgy, mint eddigg, a jelzálogilag biztosított törkek fognak bevállás s így megadóztatás alá kerülni, hanem azért, mert még óvatosabb lesz a törke abban, hogy közvetlen elhelyezést keressen, mikor az adós magas jövedelemadóval van sújtva s amikor igazán csak a jelzálogilag biztosított kvételesek fognak teljesen biztosítottaknak tekintetni.

S a kétszeres megadóztatás, ha mindig igazságtalan, még inkább igazságtalan a törkével szemben, ahogy a kamatjövdelem igazán individualizált s amikor semmi módon nem lehet félre magyarázni azt, hogy ugyanaz a kamatjövdelem csak általános jövedelmi adó alá, amely már törkekamat adóval is sújtott.

Egyetlenegy észszerű dolog történhetett volna a törkekamatadó fenntartása esetén s ez az, hogy azokat a magyar hitelpirokat, amelyeknek adómentességet biztosítottak régebbi törvényeink, az általános jövedelemadó alól továbbra is menteseknek mondjuk. Mert ebben az esetben legalább azt érnék el, hogy az elhelyezést kereső törkek, amelyek a takarékpénztárakban törkekamatadóval vannak sújtva, az adómentes papirokban való elhelyezést előnyösebbnek tartanak és csakis ily módon volna elérhető, hogy hitelpirokat visszavásárolják a külföldtől, ami fizetési mérlegünk szempontjából elsőrangú fontosságú volna. Hisz éppen a pénzügyi kormány az, amely gazdasági önállóságra való minden törekvésünket azzal fújja le, hogy fizetési mérlegünk passzivitása, a gazdasági közösség és a bankközösség fenntartását teszi szükségessé.

A fizetési mérleg meateseres javítása az olasz példára, tehát első lépés volna gazdasági önállóságunk felé s ha komolyan akarunk gazdasági önállóságunkat, akkor a pénzügyi kormányunk minden eszközzel arra kellene törekednie, hogy a magyar hitelpirokat lithon helyzetessenek el. De ezt nem lehet elérni azzal, hogy jogalkotó kezozzuk el szürke teóriák és álokokodások alapján.

Sőt, hogy az igazságtalanság még nagyobb legyen s hogy még a lehetősége is ki legyen zárva annak, hogy a magyar törke magyar hitelpirokból helyzetessék el, a jövedelemadóról szóló javaslat csakis a magyar kezekben levő papirok kamatjövdelemét vonja progresszív adó alá, a külföldi törke továbbra is adóteher nélkül kapja meg a kamatokat. Az adómentes hitelpirokat után kivettelt jövedelemadó ugyanis nem szelvényadó alakjában szedetik be, amikor a külföldiek is adó alá vonatnának, hanem közvetlen kirovás alá esnek, amikor aztán a külföldiek egészen menekül az adó alól. Ezt maga a pénzügyi kormány is bevallja, mikor azt mondja, hogy a jövedelemadó alanyai csak azok lesznek, tehát jövedelemadót csak azok tartoznak majd fizetni, akik az állam hatalmi körébe tartoznak, akár mint állampolgárok, vagy legalább mint az állam területén házasosabban tartózkodó egyének. De abban már nincs igaza, mikor a külföldiek adómentességét azzal indokolja, hogy azoknak a jövedelmek adótechnikailag nem vol-

nának ellenőrizhetők, mert a szelvényadó behozatalával ez elérhető volna.

Kétségtelen, hogy nagy és súlyos tévedés ez. A hazai biztosító-társaságink voltak ugyanis eddigg legjobb vevői hitelpirokaiknak. Több száz millióra rug azoknak a papiroknak névértéke, amelyekbe biztosító-társaságink a díjtartalékaikat elhelyezték. Ezeknek adó alá vonása tehát első sorban azt fogja eredményezni, hogy ezek a papirok piacra kerülnek s a díjtartalékok kedvezőbb elhelyezést fognak keretni. Ha ezt akarta a pénzügyi kormány, ezt a célját el fogja érni, de hogy ezzel szolgál-e az országnak, az legalább is nagyon kétséges akkor, mikor úgy is köztudomásu, hogy a legnagyobb erőfeszítését sem tudjuk lithon a papiriainkat elhelyezni. Tehát még több papirunk fog külföldre vándorolni, fizetési mérlegünk még rosszabb lesz s még távolabb esünk attól, hogy gazdaságilag önállósíthassuk magunkat. Ez lehet jó hatvanhetes politika, de nem magyar nemzeti politika.

Az új végrehajtás.

Most közli a hivatalos lap az új végrehajtási törvényt, a szentesítési záradékkal, de ezenkívül közread egy tizenöt szakasos miniszteri rendeletet is, a mely a törvény életbelépésétől gondoskodik. A végrehajtások házájában szükséges ezt a rendeletet egész terjedelmében közreadni;

A végrehajtási eljárásról szóló 1881 .LX. törvények módosítását és kiegészítését tárgyzó 1908: XXI. törvények 31. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeltem:

1. §. A Vhn. a törvények kihirdetéséről szóló 1881. évi LXVI. törvények 4. §-a értelmében 1908. évi szeptember hó 9. napján lép hatályba. Ettől a naptól kezdve, a meny nyiben a Vhn. 31. §-a és a jelen rendelet eltérően nem rendelkezik, a Vhn. rendelkezéseit kell alkalmazni.

2. §. Ha a Vhn. hatálybelépte előtt akár kielégítési, akár biztosítási végrehajtás útján a Vhn. szerint a végrehajtás alól kivett oly ingóságot, készpénzt vagy jarandóságot foglaltak felül, a mely az 1881. évi LX. törvények szerint a végrehajtás alól kivéve nincs, az ilyképp szerzett végrehajtási zálogjog érintetlenül marad és a végrehajtási eljárás erre az ingóságra, készpénzre vagy jarandóságra a Vhn. hatálybelépte után is folytatható.

3. §. A Vhn. 31. §-ában meghatározott azt a bejelentést, hogy a hitelezőnek e törvény kihirdetése előtt lejárt és a bejelentésben megjelölt követelése van a Vhn. kihirdetésétől, vagy 1908. évi augusztus hó. 25. napjától számított 30 nap alatt egy példányban kell az adós lakóhelyének jarásbíroságánál beadni. Ha a hitelezőnek vagy több hitelezőnek ugyanazon adós ellen több követelése van, vagy ha ugyanazon a követelés több adóst terhel, a bejelentés egy beadványban történhetik. A bejelentéshez u mellette minta szerint, az úresen hagyott helyek megfelelő kitöltésével előkészített értesítések tervezetét annyi példányban kell csatolni, hogy valamennyi értesítendő félnek és a bíróságnak is egy példány jusson.

A bejelentéseket a polgári ügyes ügyek lajstromába (J. U. Sz. 23. §. 9 pont) kell bevezetni.

A bejelentésre vonatkozó iratok megtekintésére vagy lemasolására a J. U. Sz. 81. §-ának első bekezdése értelmében csak az ügyfelek és igazolt képviselőik. a most idézett 81. §. második bekezdésében felsorolt személyek közül pedig csak a jogutódok nyerhetnek engedélyt.

4. §. A bíróság a 3. §-ban említett bejelentés megtörténtét mind a bejelentő hitelezővel, mind az adós al a megfelelően kiállított értesítés kézbesítése útján közli. Ha több a hitelező, vagy több az adós, mindegyikük részére egy értesített kell kézbesíteni. A bejelentést tartalmazó beadvány és az értesítés egy példány a bíróságnál marad.

Az értesítés kiadása csupán annak a tanúsága, hogy a bejelentés a törvényes határidőn belül megtörtént, de egymagában sem a bejelentés alaposágát, vagy egyébként szabályosságát nem tanúsítja, sem pedig a beje-

lentő hitelező részére nem biztosítja az 1908. évi XLI. törvények 31. §-ában meghatározott azt a jogot, hogy a végrehajtást az adósnak oly ingóságaira, készpénzére és járandóságaira is kiterjeszthesse, a melyek az 1908. évi XLI. törvények értelmében nem foglalhatók ugyan le, de az 1881. évi LX. törvények rendelkezési értelmében végrehajtás alá vonhatók. Ezekben a kérdésekben a végrehajtást elrendelő bíróság van hivatva a végrehajtató kérelmére a végrehajtást elrendelő végzésben határozni.

Az előbbi bekezdésben foglaltakra a bíróság a feleket az értesítésben figyelmezteti.

A 3. §-ban megjelölt határidő lejártá után beadott bejelentést a bíróság a hitelezőknek, és ha több hitelező ugyanazt a követelést egy beadványban jelentette be (3. §. első bekezdés), az első helyen megnevezett hitelezőknek bírói határozat hozatala nélkül visszaadja.

A bejelentés költsége az adóst nem terheli. 5. §. A Vhn. 4. §-a az e törvény életbelépése előtt foganatosított végrehajtási cselekményekre nem nyer alkalmazást.

6. §. A kiküldött előterjesztést, a melyet előtte a Vhn. 5. §-a értelmében a sérelmes eljárás foganatosításokhoz szóval tesznek, rendszerint a bíróság a jegyzőkönyvbe foglalja, a melyet a sérelmes eljárásról felveit. A fél kérelmére azonban az előterjesztést külön jegyzőkönyvbe kell foglalni; az ily jegyzőkönyvre az 1881. LX. törvények 26. §-ának utolsó két bekezdését kell alkalmazni.

A kiküldött eljárása ellen irányuló és jegyzőkönyvbe veti minden kérelem vagy megjegyzés (1881. LX. törvények 26 §. f. pontja) előterjesztésnek tekintendő.

7. §. Vhn. 16. §-a nem nyer alkalmazást, ha az arvérsi hirtetmény a Vhn. hatálybalépése előtt kelt. Ha azonban az előterjesztés szabott határidő (1881. évi LX. törvények 35. §.) a végrehajtást szenvedőre nézve a Vhn. hatálybalépése előtt még nem jart le, a végrehajtást szenvedő e határidő lejártáig előterjesztés útján kérheti, hogy az arvérsi hirtetmény hatályon kívül helyeztesse és a Vhn. 16. §-ának figyelembe vételeivel arvérsi határánap írtassék ki.

8. §. A Vhn. 18. §-a abban az esetben alkalmazandó, ha a foglalást tudató rendelvénnyel vagy végzés (1881. LX. törvények 83 és 84. §.) a Vhn. hatálybalépése után kelt.

9. §. A Vhn. 19. és 20. §-ait abban az esetben kell alkalmazni, ha az arvérsi hirtetmény a Vhn. hatálybalépése után kelt.

A Vhn. 19. §-ának az a szabálya, hogy az ingokra vonatkozólag közzétett arvérsi hirtetményben a végrehajtást szenvedő nevének minden szabad kitenni, csupán az 188. LX. törvények 102. §. negyedik, ötödik és hatodik bekezdései szerint közzétett hirtetményre vonatkozik; e mellett az arvérsi hirtetmény többi példányában a végrehajtást szenvedő nevének ki kell tenni.

Az arvérsi helyét az arvérsi hirtetmények azokban a példányokban is, amelyek a Vhn. 19. §-ának első bekezdése alá esnek, tüzetesen vagyis úgy kell megjelölni, hogy a végrehajtást szenvedő nevének hiánya miatt ne lehessen kétség az iránt, hogy hol fogják az arvérsést megtartani. A végrehajtó erre nézve a bíróságnál vagy a kiküldöttélnél indítványt tehet és a bíróság a végrehajtót hivatalból is meghallgathatja. A jelen bekezdésben említett költség a végrehajtást szenvedő terhére meg nem állapítható.

Oly célra, hogy mindenki foglaltat jogának megóvása végett az adósa ellen elrendelt arvérsőt értesíthető legyen és hogy ennek le hetővé tétele végett a részére történt foglalás a végrehajtási iratokból kitűnjék: fokozott figyelemmel kell fordítani az 1881. LX. törvények 70 §-ában foglalt annak a szabálynak megtartására, hogy korábbi foglalás alatt álló ingóságok újabb lefoglalása az idűzett 70. §. utolsó bekezdésében tárgyalt kivételekkel felülfoglalás útján teljesíthessék; és hogy abban az esetben is, ha ez nem lehetséges, a korábbi foglalás a foglaltató és a követelési összeg felmentésével a végrehajtási jegyzőkönyvben felmentessék.

10. §. Ha az ingatlanra vonatkozó arvérsi hirtetménynek a végrehajtást szenvedő részére történt kézbesítéséről számítva a Vhn. hatálybalépéig 8 nap még le nem jart, e határidő lejártáig a végrehajtást szenvedő előterjesztés útján kérheti, hogy az arvérsi hirtetmény a Vhn. 21. §-a szerint bocsáttassék ki. (1881. LX. törvények 165. §.)

Ha a telekkönyvi hatóság az arvérsi hirtetményt a Vhn. hatálybalépése után bocsátja ki, a Vhn. 21. §-ának utolsó bekezdését az arvérsi hirtetményre és az arvérsi feltételekre (1881 LX. törvények 140. §.) alkalmazni kell akkor is, ha a végrehajtató az arvérsi elrendelésre a Vhn. hatálybalépése előtt kérte. A telekkönyvi hatóság ily esetben az arvérsi elrendelés iránti kérvényt, a mennyiben szükségesnek találja, a végrehajtatónak visszaadhatja abból a célból, hogy az arvérsi feltételek tervezetét (1881. LX. törvények 144. §.) a Vhn. 21. §-hoz képest módosítsa.

11. §. Ha a végrehajtató az arvérsi iránti kérvényt a Vhn. hatálybalépése előtt adta be, de a telekkönyvi hatóság az arvérsi hirtetményt a Vhn. hatálybalépésekor még ki nem bocsátotta, a végrehajtató a Vhn. 22. §-a értelmében becsélte kérését.

12. §. A Vhn. 23. §-át minden esetben alkalmazni kell, ha az arvérsi hirtetményt a Vhn. hatálybalépése után teszik közzé.

13. §. A Vhn. 24. §-a nem nyer alkalmazást az esetben, ha az arvérsi hirtetmény a Vhn. hatálybalépése előtt kelt. Ha azonban a telekkönyvi hatóság az 1881. évi LX. törvények 166. §-ának második bekezdése értelmében az arvérsést nem csupán a végrehajtást szenvedő hányadára rendelte el és az arvérsi hirtetményt a Vhn. hatálybalépése előtt még nem emelkedett jogterhére (1881. LX. törvények 166. §.), a végrehajtás alatt nem álló bármelyik tulajdonostárs a Vhn. hatálybalépésétől számított 8 nap alatt a telekkönyvi hatóságnál előterjesztés útján kérheti, hogy az arvérsi hirtetmény hatályon kívül helyeztesse.

14. §. A Vhn. 25 és 26. §-a abban az esetben alkalmazandó, ha a telekkönyvi hatóság az arvérsést a Vhn. hatálybalépése előtt kibocsátott arvérsi hirtetményt e rendelet 10. §-ának első bekezdése alapján olyképp módosította, hogy az ingatlan a kiküldési árnak a Vhn. 29. §-ában megjelölt hányában állul el nem fog adani és hogy a veendő a bánatpénzt a Vhn. 25 §-a értelmében kiegyesíteni köteles.

15. §. A Vhn. 27. §-a e törvény hatálybalépése előtt tett utóajánlata nem nyert alkalmazást.

Üjdonságok.

Szentes, 1908. augusztus 30.

— **Uj választási-reform injekció.** A kormány szócsöve, a felhivatalos vezetéké már ismét megcsóválta a választási reform érdekében és ismét elárultak egy adagot a belügyminiszter tervezetéből. A felhivatalos felcserek újabb és újabb befűcsendzésekkel bódítják el a nemzetet, hogy majdan nagyszerű, törvényalkotásnak lássa azt a csudaborgár-gyűjteményt, amelyet választási reformnak kereszteltek el. A többes szavazati jog hőbortjaiból újabb a következőket közlik a készülő nagy mű famulusai: A törvényhatósági jogú városokban és nagyobb ipartelegeken a kettős szavazat hozandó be és ehhez elegendő a szavazati jogosultságon kívül, a harmincöt éves életkor, családi állapot, magyar értelemi census és egy évi helybenlakás. A középiskola négy osztályt végzettknél elegendő a magyar értelemi census és a betöltött harminc év, a nyolc osztályt végzettknél pedig a huszonhat éves életkor adja meg a kettős szavazati jogot. Egyetűtt a kettős szavazat feltételei lesznek: 1. a harmincöt éves kor, családi állapot, magyar értelemi census és bizonyos, a megyék kultúrfoka szerint változó kisebb adócensus (10—20 korona); 2. a középiskola négy osztályának elvégzése, magyar értelemi census és harminc éves életkor. Ha ezeken a helyeken szükségesnek látszik a hármas szavazat behozatala is, annak főtétlenül a harmincéves életkor és a magyar értelemi census mellett, csupán a középiskola, vagy

ezzel egyenlő értékű szakiskola végzése követeendő meg.

— **Gyermekek ne bálázzanak Vármegyénk alispánja egy igen okos, szükséges és üdvös rendeletet adott ki a gyermekek korcmázása és bálmalatozása ellen.** Szól a rendelet következőképen: »A vármegyei kir. tanfelügyelőség felhívta figyelmemet azon sajnálatos körülményre, hogy tanköteleis korban levő gyermekek sok helyütt a korcmázakat látogatják, a nyilvános táncmulatságoknál rendszeres résztvevőszülei felügyelők nélkül, olykor szüleikkel együtt. Különösen hátrányosnak és károsnak jelzi azon, némi község külterületén tapasztaltaihoz visszaélt, melyet az engedély nélküli zugbálak tartásával az u. n. bandaházak lakói követnek el, mely zugbálak publikuma nagyrészt a környékbeli serdült ifjak és leányokból került ki. Csongrádvármegye által a közérkölciség szempontjaira hivatkozással az 1894 évben 68. sz. a hozott szabályrendelet e tekintetben a kellő korlátozásokat megállapította, tehát nem lehet kétség a felől, hogy annak rendelkezései a szigorú végrehajtás által megakadályozhatók azok az erkölcis károk, amelyek a gyermekek korcmázása és a különféle dugott bálak szabad látogatása révén előidéztettek. Fölvivom tehát címet, hogy éber és állandó figyelemmel kísértesse a rendőri közegek által úgy az italmérőket, mint a táncmulatságokat és följelentés esetén a legszigorúbban járjon el. A rendőrközögeknek kötelességük kétféleképpen ezenfelül, hogy a táncmulatságokon résztvevő gyermekeket eltaláltassák. Különösen szigorú eljárás és szigorú ellenőrzés gyakorlandó a zugbálak rendezésével szemben, mert ezek az összes zűzövetek az erkölcsellenesség valóságos fészkei; az ilyen zugbálak rendezői ellen minden törvényes eszköz alkalmazása indokolt és szükséges. Amidőn még arról is értesítem, hogy a m. kir. csendőrség szárnyparancsnokságát ez ügyben a járókor megfelelő utasítása iránt megkerestem, fölkérem, hogy tett intézkedéseiről hozzám mindig jelentést tegyen.«

— Az alispán e rendeletet az összes megyebeli cisfőkön rendőrhatalóságok és községi előljárások megkaptak.

— **A trónörökös Pusztaszere.** Előkelő vendége lesz az ősszel Pallavicini Sándor őrnagy pusztaszerei kastélyának. A trónörökös, Ferenc Ferdinánd kir. herceg jön le Pusztaszerre, hogy részt vegyen az ott szokásos őszi vadászatokon. Az őrnagy uradalom majorjaiban nagy a készülődés az előkelő vendég fogadására. Egyre-másra érkeznek le a kényelmes, fényes hintók, tíz négyesfogat hoz pedig most tanítják be az uradalmi ménes lipicai és félvér lovait. A trónörökös, akivel együtt saját udvara is lejön, a vadászatra egész idejére itt marad és a pusztaszerei kastélyban fog lakni.

— **Jószágdíjazás.** A csongrádmegyei gazd. egyesület által f. hó 23-án rendezett szarvasmarha díjazás minden tekintetben kitűnő eredménnyel folyt le, mert nemesak 100-nál több jószágot hajtottak fel a gazdáik, de minőségileg is sok szépet és kiváló. Díjakat nyertek: szposborjúnál: 1-86 díjat Jóó Béia, 2-at Csics Károly, 3-at Vecseri Lajos, 4-et Szépe Sándor, 5-et Kölber Ferenc; belöldi pirostarka teheneknél: 1-86 Kádár Árpád, 2-at Albertényi Antal, 3-at

Aradi Lajos, 4-et Kürti Imre, 5-et Sziárdó Szabó József; — pirosarka uszókkel 1-ső díjat Kraxner Antal, 2-at Mezei Gábor, 3-at Kádár Árpád, 4-et Lévai Antal, 5-es Szegi József; — a magyar uszókkel: 1 ső díjat Lóvy Henrik, 2-at Téti Dániel, 3-at Dögei Sándor; — bikaborjával 1-ső díjat Ruzs Molnár Lajos, 2-at Pili Imre, 3-at Puskás Mátyás.

— **Katonásdy a középiskolákban.** Még a mut iskola év elején elrendelte a p p o n y i Albert gróf közoktatásügyi miniszter, hogy az országnak tíz középiskolájában a tanulókat a tornaórákon a katonai gyakorlatokban rendszeresen kiképzést nyerjenek. A kiválasztott tíz középiskolában elért eredménytől függött, hogy az ország többi középiskolájában is behozzák-e a katonai kiképzést, vagy ebben a tizben is megszüntessék. A kísérlet kedvező eredményt hozott. A tíz középiskola igazgatói beszámoltak a miniszternek a reform sikeréről. A p p o n y i Albert gróf közoktatásügyi miniszter erre most újabb rendeletet adott ki, mely szerint az összes középiskolákban katonai kiképzésben részesülnek ezután a tanulók, már a most szeptemberben megnyitójú tanévtől kezdve. Nálunk az állami főgimnáziumban eddig nem tanítottak katonásdit. A miniszteri rendelet értelmében azonban a szeptember 1-én megnyitójú tanévtől kezdve minden középiskolában, tehát állami főgimnáziumunkba is bevonul a katonai szellemű kiképzés.

— **Kamatmentes kölcsönök takarmánybevásárlásra.** D a r a n y i Ignecz földmivélségi miniszter az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez leiratott intézést, melyben az egyesületet arról értesíti, hogy a gazdasági egyesületeknek és szövetségeiknek, kizárólag tagjaik részére való takarmány vásárlásra, teljes biztosíték ellenében kamatmentes kölcsönt kész a rendelkezésükre bocsátani.

— **Próbászantás gézekével.** A Magyarországi Gazdasági Gépgyár Rt.-társaság, mint erről már hírt adunk, f. hó 31-én, hétfőn délelőtt bemutatja Szentesen — a gazdasági egyesület kértére — az egy géprendszerű új gézekéjét, melyek közvetlenül a város alatt, a Szoldos-féle nagynyomási földnek próbaszantást végeznek. A kísérleti gézek már itt van Szentesen és tegnap már munkába is állt. A holnap próbászantás, melyre a gazdaközönség figyelmet szentel felhívjuk, reggel 8 órakor kezdődik és délelőtt 11 óráig tart.

— **Csikódíjazás.** A szeptember 3-án Szentesen tervezett csikódíjazást követően, melyről lapunkban már részletesen megemlékeztünk, — szeptember 13-án a csongrád-megyei gazdasági egyesület Csongrádon is rendez, a földmivélségi miniszter és Károlyi Imre gróf anyagi támogatásával csikódíjazást, az ottani marhavásártéren. A csongrádi díjazásra a következő díjak kerülnek kiosztásra: Anyakancával elővezetett szopósejűpóknak 1-ső állami díj 100 kor., 2-ik állami díj 80 kor.; 3-ik állami díj 40 kor.; I. gróf Károlyi díj 60 kor., II. gróf Károlyi díj 40 kor.; Három éves kancacsiókknak I. államdíj: 100 kor., II. államdíj 60 kor.; III. államdíj 40 korona. A díjazásra elővezethető minden csongrád-vármegyei lakos saját nevelésű és tulajdonát képező szopó sejűs kancája és 8 éves kancája. A bejelentő azonban köteles azt, hogy a bejelentett jószág tényleg saját nevelése és hogy az állami vagy hatóságilag köztenyésztésére engedélyezett mentől származik, hatóságilag, vagy az egyesület elnöksége által ismert két tanúval igazolni. A díjazásra bejelentések eszközölhetők a díjazás napján reggel 8 óráig a csongrádi főszolgabírói hivatalnál. A csikódíjazásra vonatkozó fira-gasz hirdetményt az egyesület elnöksége már közhírré tette.

— **Állami iskoláink igazgatója.** Az im-már államosított Szentes külterületi elemi iskolák igazgatójává a közoktatásügyi miniszter P a p Imre tőkei tanitót nevezte ki, aki az igazgató-tanítói tiszter, míg az iskolák községiek voltak is lelkiismeretes kötelesség-tudással töltötte be. P a p Imre, mint az állami elemi népiskolák igazgatója, természetesen nem tanít az iskolák egyikében sem, hanem az iskolai adminisztráció, az iskolalátogatás és ellenőrzés bokrak teendőinek ellátása nehezül rá. Ezek pedig — 16 iskola adminisztrálásáról, látogatásáról és tanítási eredményének ellenőrzéséről lévén szó — eléggé lefogják kötni az ó kipróbált munkac-rejét.

— **A büntetés felfüggesztése.** A n d r á s s y Gyula gróf belügyminiszter a bűn-vádi novellával kapcsolatosan rendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz. A nagy-érdemű rendelet intézkedik arról, hogy az elsőfokú közigazgatási hatóságok kötelesek felfüggesztő ítéleteiket a másodfokú hatóság-hoz haladéktalanul felterjeszteni. Ha a köz-igazgatási valamely rendőri ügyből kifolyó-lag büntetés felfüggesztését megokoltnak tartja, köteles az iratokat határozathozatal végett a királyi bíróságokhoz áttenni. A törvényben meghatározott próbaidő alatt az elítélt meg-fiyelésé szintén a közigazgatási hatóságok-hoz tartozik. Köteles ez okból a rendőrség saját könyveit megvizsgálni és a szükséghez képest az elítéltné tartózkodási helyi bírósá-gát megkeresni, vajjon a próbaidő alatt nem volt-e az elítélt ellen bűnvádi eljárás folyamatban. A rendelet végül a nyilvántartó hivatal fölállításáról intézkedik. A bel-ügyminiszter nyofontosságú intézkedése a törvénynyel egyidejűleg október elsején lép életbe.

— **Az új ipartörvény-tervezet magyar-ázatos kiadása.** Az új ipartörvény-tervezet első részének közreadása alkalmából Sz a b ó Gyula szegedi kereskedelmi és iparkamarai masodtitkárnak érdekes és hatásaiban a köz-érdekre nézve rendkívül gyakorlatias eredm-ényű ötlete tamadt. Az annak idején csupán a hivatalos köröknek 1—2 példányban megküldött tervezetet ugyanis magyaraza-tokká, a régi és új intézkedések változásait feltüntető utalásokkal, bíráló megjegyzésekkel stb. kiadta és ezzel kettős szolgálatot tett a szakköröknek. Hozzáférhetővé tette első-sorban a tervezetet az érdeklődők nagy tö-megének. Masodszorban pedig megkönnyítette azok feladatát, akik a tervezet véleménye-zésére hivatottak fel, mert megbízhatóan, a hivatászerű foglalkozása közben szerzett tájékozottságával és biztonságával mutatta ki szakaszról-szakaszra, a változások irányát, ezek jelentőségét és várható hatását, melyre annál nagyobb szükség volt, mivel a terve-zethez indokolás nem adatott ki. Ez aktuális munkálatnak most jelent meg a befejező része, most tehát már teljességében rendelkezésre áll a tervezet egész anyaga a szakköröknek és az érdeklődőknek, mely a szer-zőnél (kereskedelmi és iparkamara Szeged, 3 kor. előfizetési áron rendelhető meg, de kapható ez egyébként az ipartestületeknél és a könyvkereskedésekben is.

— **Háború a kút körül.** Gyur is Mihály és Gyur is István dorozsmai lakosok örökös civakodásban éltek. A harc oka egy kút volt, melyen folytonosan pörlekedtek,

mert Gyur is Istvánné nem engedte meg, hogy a sógora, Mihály a kút vizéből igyék. Július 19-én is pör folyt a „szegedi bíróságnál Gyur is-ék között s ahogy kifelé jöttek a bíróságtól, Gyur is István rászólt az öcs-ösére, hogy oda ne menjen az ő kútjukhoz, mert leütik, amire Mihály azzal felelt, hogy akkor ő meg majd jövelük új. Elévesztélyes fenyegetéssel valódra, ezért Gyur is Mihály a napokban újból a szegedi bíróság elé került, ahol így védekezett: „Mindennek ez az asszony (már mint a sógorasszonya) az oka. Mindig ő kezd, akár kell, akár nem. Akkor is ő kezdte, hogy most már azért se menjek oda a kútra. Így történt, olyan igaz, mint ahogy egy isten van az égbe.” — Aztán a sógorasszonyához fordulva, folytatta: „Naj ne kutyakodjatok. Mert ha akarkodok, mondok én még újrabbat, húszat is.” — A bíróság nagynehezen kibékítette a veszekedőket. Gyur is Mihály fogadalmat tett, hogy nem bántja meg többet semmi rosszal a bátyját, mert „a sok huzavona meg-bolondítá az embert.

* **Szeszüblit vizet igyunk.** Az abnormálisan rekedt nyári hőségben nem lehetünk eléggé óvatosak az ivóvíz dolgában. Jegbe hű-tött vizre szomjazunk, pedig tapasztalati tény, hogy ilyen rekedt hőség idején, eltekinve attól, hogy könnyen gyomor vagy bélkatarast kaphatunk tőle, a jégbehűtött víz inkább faszott, semmint hűsítő hatású. Kitűnő jó és minden nyári betegség ellen bevált preventív óvóeszer és hűsítő azonban a természetes savanyú ásványvíz s ezek közt is egyik legkitűnőbb, le-gegészségesebb ital a gieszhubli víz, mely Szentesen, mindenkör friss tőlében K i s l e r L a-jos csmege és fűszerkereskedésében (Kozsuth-ter) kapható.

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló beteg-ségben szenvednek is, már régóta bizalommal viselhetnek a

SCOTT-féle Emulsió

iránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az izletes, könnyen emészthető legjobb erősítőszer. Serdülő leányoknak minden alkai lomalatt ezt a bevált, kitűnő szert kellene használniok, a mikor gyen-gék, fáradtak és kedvetlenek.
VIII. 4—1.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható a gyógyszerkereskedésekben.

CSIKOS
KOCKAS
SZANTUNG
ARMURE

és „Henneberg”
selyem 60 kr.-tól
feljebb, bér-
mentes. Minta
potafordultával

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
an Seidenfabrik. Henneberg in Zürich. (5)

Nyilttér.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ

Felölös szerkesztő: BANFALVI LAJOS.
Kiadótulajdonos: Szentes és Vidékét nyomda.

Csongrádvármegye alispánjától.

4549/alisp. 1908. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A szeged-csongrádi törvényhatósági közút 41.541—44.234 km. szakaszának műültá kiépítésénél előforduló s vállalati úton végrehajtandó munkálatokra a következő feltételek mellett 1908. évi szeptember hó 25. napjának délelőtt 10 órára az alulírott alispáni hivatalban ezennel nyilvános árlejtést hirdetek.

1. Ajánlatok beadhatók az alább felsorolt összes munkálatokra együttesen, vagy csak egyes munkacsoportokra.

A munkacsoportok a következők: a) A »C« jelű költségvetésben felsorolt (kőanyagok beszerzése és vasúton, esetleg hajón, feladása) továbbá a »D« jelű költségvetésben felvett kőanyagoknak vasútra és hajón szállítása) munkálatokra, melyeknek előirányzott költsége 29016 K. 21 f.

b) Az »E« jelű költségvetésben felvett a kőanyagoknak a helyszínére való kiszállítása (útpálya és útfeljárók előállításai és műtárgyépítési) munkálatokra, melyeknek előirányzott költsége 10397 K. 37 f.

2. Az ajánlatok lepecsételendők, 1 koronás bélyeggel ellátandók és legkésőbb 1908. évi szeptember hó 25. napjának délelőtt 10 órájáig Csongrádvármegye alispáni hivatalához benyújtandók. — Később, vagy távirati úton érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

3. Tartozik ajánlattévé az általános feltételek 2. §-a szerint az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek a szentesi m. kir. adóhivatalnál történt letétbe helyezését igazoló nyugtát ajánlatához csatolni. Óvadékuai készpénz, vagy óvadékképes értékpapír helyezhető letétbe.

4. Az ajánlatban kiírandó azon százaék számmal és betűvel, melynek elengedése, vagy felülfizetése mellett ajánlattévé hajlandó a munkálatok végrehajtását elvállalni, nemkülönben azon körülmény is, hogy ajánlattévé a vállalat alapjául szolgáló kiírási művele-

tet teljesen ismeri és magára kötelezőnek elfogadja.

5. Ezen műültépitéshez szükséges kőanyagok szállításánál — amennyiben az vasúton történik, a kilométerenkint és 100 kilogrammonként 0.14 fillért tévő kedvezményes díjtétel veendő számításba.

6. Ezen árlejtésre vonatkozó kiírási művelet az alispáni hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthető.

7. Ajánlattévék ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

8. Azon pályázók, a kik Csongrádvármegyével még üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

9. Az építettő hatóság fentartja a jogait, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Szentesen 1908. évi aug. hó 21.

Dr. Cicatricis
alispán.

Nincs többé gabonaüszög

a Dupuy Numa és Társa-féle
magesáva használatánál.

25 év óta nagy sikerrel alkalmazzák az üszögnek minden neme ellen a búzánál, tengerinél (kukorica), árpanál, zabnál, burgonyánál stb.

Egy esomag ára két métermázsza vetőmaghoz 50 fill., egy métermázszaéhoz 26.

Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Kapható Szentesen: Dobray Sándor, Horvath J. és tsa, Szépe Károly utóda kereskedésében 3—1

Numa Dupuy és társa., Bécs,
VI—1 Windmühlgasse, 53.

11524—1908.

Hirdetmény.

Értesitem a közönséget, hogy az 1908—1909 iskolai évre a szentesi református elemi fiú és leány iskolákban a beiratkozások szeptember 1-től 5 napjain, a róm. kath. iskolákban szeptember 1-től 5. és az ágostai evang. hitvallású iskolában szeptember 1-től 3. napjain fognak megtartatni. A rendes tanítás pedig a református és a róm. kath. iskolákban szeptember 7-én, az ágostai hitvallású evangélikus iskolákban pedig szeptember 4-én veszi kezdetét.

Az 1868-ik évi 38-ik t. cz. 1 és 3 §-ai értelmében minden szülő, gyám és gazda a gondozása alatt lévő gyermekeket hatodik életévük betöltésétől a tizenkettedik életévük betöltéséig a mindennapi, tizenharmadik életévük betöltéséig a mindennapi, tizenharmadik életévüktől a tizenöt év betöltéséig pedig ismétlő iskolába feljárni, s ott taníttatni tartoznak.

A folyó év szeptemberében tehát minden gyermek ki ez év szeptember 1-ig hatodik életévét betölti, a mindennapi iskolába járásra köteles, kötelezettsége tart azon év végéig, a mely évnek folyamán a gyermek betölti tizenkettedik életévét.

Ismétlő iskolába járásra köteles lesz az, aki ezen év szeptember hava 1-ig tizenkettedik életévét betölti, s az ismétlő iskolai kötelezettség tart azon év végéig, amely év folyamán az illető betölti tizenötödik életévét.

Szentesen, 1908 évi augusztus hó 28-án.

Magyar
h. polgármester.

Kovács János

mészesrosnál a legszebb faj csemegeasztól eladás megkezdődött; ára kilónként 10 kr. Visszont eladónak árengedmény.

Magyar élet- és járadék-biztosító intézet mint szövetkezet BUDAPESTEN.

VI. kerület, Teréz-körut 54. szám.

A szövetkezet elnöke gróf Széchenyi Aladár.

Az igazgatóság: Báró Rudnyánszky József elnök. Dénes Tibor, Forrai Miklós, gyömrői Gyömrői Aurél, gróf Török József, Varga Sándor vezérigazgató.

Az intézet szövetkezeti alapra lévén fektetve, az össznyereség a biztosított tagok tulajdonát képezi és annak 70 százaléka a teljesített díjfelzetések arányában a tagok közt felosztatik.

Az intézet az életbiztosítás összes nemzeti művelti jutányos díjak és előnyös feltételek mellett, Ajánlja különösen a halál esetére szóló biztosítást a család ellátására, a kölcsönös biztosítást a házastársak részére, a halál és elérés esetére szóló vegyes biztosítást, a kihazsítási biztosítást leányok részére, esetleg nevelési járadékkal kapcsolatosan és a nyugdíjbiztosítást, különböző neműit. A föld-birtokos osztály igényeznek kielégítésére az intézet jelzálogbiztosítást is nyújt, mely lehetővé teszi, hogy a biztosított fél halálával a jelzálogkölcsön törlesztetik és a birtok tehermentesen száll az örököse. A magy. állam vasútak alkalmazottjainak biztosításánál a szövetkezet elegendi a kötvény illetéket és a kamat-pótlékok

Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgálnak ugy helyben mint vidékre az Intézet szentesi képviselőtársaság vezetői: Paksai János ref. tanító. Szilágyi Károly ref. tanító.

özv. Kolpaszki Györgyné, mint a díjak beszédésével megbízott. I. k. Br. Harucker u. 53. 2—1

LEOPOLD GYULA hirdetési iródnál által Budapest, Erzsébet-körút 41. (Fizetésre követhető)

GARVENS-SZIVATTYUK
rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.
Kérjen határozottan:
Garvens-szivattyút
Garvens-művek, WIEN XX/2.
Levelezés magyarul és németül. Árjegysék ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL
Ára 70 fillér.
A legjobb és legerősebb sóborszesz az
ERŐ SÓBORSZESZ
Ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
Postán szállítja átánvét mellett a KÖRÖSI vegyészeti és kémiai laboratórium. **GYŐR, BAROSS-UT.**

Csemege-konzervek
BARTA-féle erdei gyöngybabfőzetek, úszók, szörpök, gomba-, hus- és fűszél-konzervek, nemcsak borvicskák, — leginkább minőségben szállít — elsőrendű főzésre csak a
Felkai Konzervgyár, Barta József
Felka (Csepelmezgye). — Kérjen árjegyséket!

BÉLHURUT
(hasmenés) gyomorfájdalmak leggyorsabb és legbiztosabb kezelése a **KRIEGER-féle gyógybor**, lapathó gyógyterozóknál. 5 filléres 8-ért bérmentve szállít elsőrendű főzésre csak a
TOKAJI CHINA-VASBOR.
Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 8-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógytárakban.
Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvária-út.

PLATSCHEK VILMOS
elismerett legolcsóbb, legazottidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).
RIVOLI
fényképezésű és festészeti műtermében
BUDAPEST, VII., RÁKÓZI-ÚT 30.
készülnek csak elsőrendű művészeti kivitelben fényképnagyítások, aquarelli- és olajfestmények. Másolások seljeme, hársongy, fára, elefantszontra stb. Bross, fűggeték, stb. apró üvegfestményekkel. Porcellánba égetett fényképek sirlövökre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyséket?

DIGESTOL
GIVK
A legolcsóbb és legerősebb emésztőanyag.
Doboz 2 kor.
Postai számlázás. **FELER GALAMB** Gyógyszertár
BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
Kapható minden gyógytárban és drogeriában.

Meglepő haladás!
FICHTENIN
a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenféle betegséget a leghatékonyabban és legbiztosabban gyógyít. A leghatékonyabb és legolcsóbb szer, mely mindenféle betegség kezelésére alkalmas. Használati utasítás azonnal való elküldésére küldjük a felkeltetett iródnak.
Legmegbízhatóbb védő szer azonnali és tartós ellen.
Vendékvizitációk Magyarországon mindenütt:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Damjanich-utca 36. — Telefon 21-31.

BOGDANY
szerencseje paratlan!
Vasaroljunk osztály-sorsjegyet csakis
BOGDANY S.
Igyarósi sorsjegytár r. s. nál
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS
KÉZPASZTÁJA
8 nap alatt biztosan hat.
Téglap K 1-20
Dr. KOVÁCS Gyógytára
Budapest, Gyár-utca 17.
„Töltött-útkor” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal
Beretvás - MIGRAIN - pasztillát,
mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.
1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.
Fővárosi: **BERETVÁS TAMÁS** Gyógyszertár
Kispest, Rákóczi-utca 2.
Ingeny postai szállítás 8 doboz rendeléssel.

PÁRIS SZÁRLODA
Szállás: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 25. sz.
100 a szoba 2-20 K-10 fillérrel. Kiszolgálásnál és vilányvilágításnál egyenlő. Fürdő, mosdó és kávéház, étterem. Világos vacsora magán helyet és órára pályaudvarról és halók felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapestben?
Schuller Kaszinó-éttermében
VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha!
Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J.
hemoptial rendelő-írózete
Mittől betegségekben szenvedők számára
Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER
a szörme arat elsőrangú és az egész világon el vannak terjedve.
Első és legnagyobb -
m. nyár elején való részvételre.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldi földművelő hazánk természetes szénasavas vizek királya
A mohai ÁGNES-Forrás
Milleniumi nagy érdemmel kitüntetve. Kiváló asztali, bor- és gyógyvíz a gyomorégést

rögtön megszűnteti. paratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknek.
Mint természetes szénsavdús ásványvíz, töltetlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénasav tartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyosóknál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb **GYOMOR-, LEGCSŐ ÉS HÜGYSZERVETI BETEGSÉGEKNEK**

Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk.
Dr. Kéthy
Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajti gyógyítást akarjuk.
Dr. Kovács.

Használjuk a mohai Ágnes forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
Dr. Gebhardt.
Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.
Dr. Glass.

Háztartások számára másféltérszerűl valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerzhesse.

Kedvelt borvíz. Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. **Kedvelt borvíz.**
Olcsóbb a szódavíznél.

24 - 13 **Főraktár: Eisler Lajos és ifj. Kovács Sándor uraknál.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapesti, Váci-körút 68,
Ahol a legújanyosabb áruk mellett ajánltnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szelmekészítők, jérgány-cséplőgépek, löhere-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
széngyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szacskavágók, répevágók, kukoricza-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
acél-cékek, 2- és 3-vasú cékek és minden
egyéb gazdasági gépek.

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

NOXIN

A szabad-
dalmazott
EULOGSAL

50-15 Minden jobb üzletben kapható.
Hochsinger Testvérek
BUDAPEST.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aggódás és félelem

a családi életben megszűnt!

Általános-világ- növédelem

(biztosítva!)

Kérjen, egy 10 filéres postabélyeg be-
küldése ellenében prospektust és ár-
jegyzéket.

Diszkrét szétküldés!

BAUER JÓZSEF

Közméleti-, higiénikus-vegyi művei.

Vezérképviselet és szétküldési iroda:

W I E N. I. Sonnenfelsgasse 21. 13-1.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Legmesszebbmenő jótéltés! Határozó fizetései feltételek.

**PREZINI MOTORGYÁR RÉSZEVÉNY-
TÁRSASÁG**
egyik legregibb és legnagyobb
MOTORGYÁR

szállítja az
ellenőrt

Szerviz-
Beműv-
Gáz-
Nyersalaj-
Acetylen

Motorokat és lokomobilokat

Vezetékes telefon: Gellért téri nap és Tea
Budapest, Váci-körút 41. Telefon szám: 12-91

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Földbérbeadás.

Özv. Rác Ferencné

nagytokjai és veresegyházi földje
több évekre haszonbérbe kiadó,
— esetleg feles munkálatra is
kiadó.

Értekezni lehet ez iránt a
tulajdonossal. 2V2.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller
pótléka

egy régióknak bizonyított hatására, mely már több
mint 37 év óta legjobb fájdalomoszlapító szernek
bizonyított közvélemény, oszlanál és meghűtések-
nél, bedörögés, hópeán használva.

Figyelmeztetés. Elnyi hamisítványok miatt
beruházásokor óvatossá legyünk és csak olyan
üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” véd-
jeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott do-
bozba van csomagolva. Am üvegben K-50,
K 1.40 és K 2. — és ügyeljen minden gyógyszer-
szertárba kapható. — Főváros: Tietik József
gyógyszerésznél, Budapest

Dr Richter gyógyszerésznél az „Afa-by orvoslátozó”,
Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szükséglet.

Mielőtt
jeltárol-Tagy szerelvény-építési

KÖLCSÖN

iránt intézkedések
kérjen díjtalanul prospektust.

MELLER L. EGYED
BUDAPEST,
IX. Lónyay-utca 7.
Telefon: 46-81

Magyar Élelmiszer-szállító Részvénytársaság

nyilvános hűtő és fagyasztó raktárháza

Budapest, IX. ker. Tóth Kálmán-utca 8-10 sz

Sürgőnyei: Telefon: Központi iroda:

Consensus, Budapest, 25-82. V. Nagykorona-utca 17

Felhívjuk a t. cím figyelmét a modern technika eddig
elért vívmányainak felhasználásával berendezett nagy-
aranyú (20. 000 vagyon rakomány befogadására)

hűtő- és fagyasztó-raktárházunkra

meljben mindenféle élelmiszer, n. m.: friss hús, zsír,
szalonna, vágott baromfi, tojás, hal, caviár, konzervek,
vad, vaj, tej, sajt, méz, főzelék, friss gyümölcs, sör,
bor, must, stb., továbbá növényesírak, virágok, szár-
múruk, szőnyegek stb.

hosszabb ideig változatlan minőségben el-
tarthatók.

Az egyes árúleletekre mérsékelt feltételek mel-
lett előlegét folyósítjuk.

A hűtőház előnyösen fekszik, a mennyiben a
teherpályaudvarok közelében és a dunaparti teher-
pályaudvarral pedig iparvágányokkal van összekötve,
és a város minden pontjáról könnyen érinthető.

Vám- és fagyasztási adó köteles áruk szabad
beraktározása, továbbá reexpeditio-kezelmény.

A hűtőházzal kapcsolatos jéggyártásunk napon-
ként 500 mm-osa jeget termel.

Elvállaljuk a beraktározott áruk szállítványo-
zását és külföldi

Wien, Berlin, Breslau, London
saját kezelésünkben levő hajóink újjan való érte-
kesítését.

Vidéki áruátvevő és osztályozó telepeink: Bánffy-Hu-
nyad, Kaposvár, Arad, Nagyvárad, Szentes,
Lugos.

Határügynökségeink: Bodenbach, Buchs, Eger I.
B. Granica, Halbstadt, Oderberg Passau, Salz-
burg, Simbach, Tetschen, Linau.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt
5-5
az igazgatóság.

Alólirott a Szentesi Református Körbe üzletvezetőt

keres, az állás 1908 október
1 én elfoglalható. A feltételek Szőke
István gondnoknál megtekinthetők, je-
lenkezni ugyanott kell.

Szentesen, 1908. aug. 29.

Dr. Lakos Imre, igazgató.